

Opgave 2 Pensioenleeftijd

Het pensioen bestaat in een land voor de meeste mensen uit AOW en (tegelijkertijd) het aanvullend pensioen. De AOW wordt betaald uit premies die onderdeel zijn van de inkomensheffing, en is bestemd voor iedere ingezetene, ongeacht of men heeft gewerkt. Het aanvullend pensioen wordt gefinancierd volgens het kapitaaldeckingsstelsel. De betaalbaarheid van de pensioenen is onder druk komen te staan door onderstaande demografische ontwikkelingen:

- A: de laatste jaren is het aantal gepensioneerden toegenomen, terwijl de werkzame beroepsbevolking constant is gebleven.
- B: de levensverwachting in dit land neemt toe.

Een econoom stelt dat bij de aanvullende pensioenen slechts één van deze twee ontwikkelingen tot financieringsproblemen leidt.

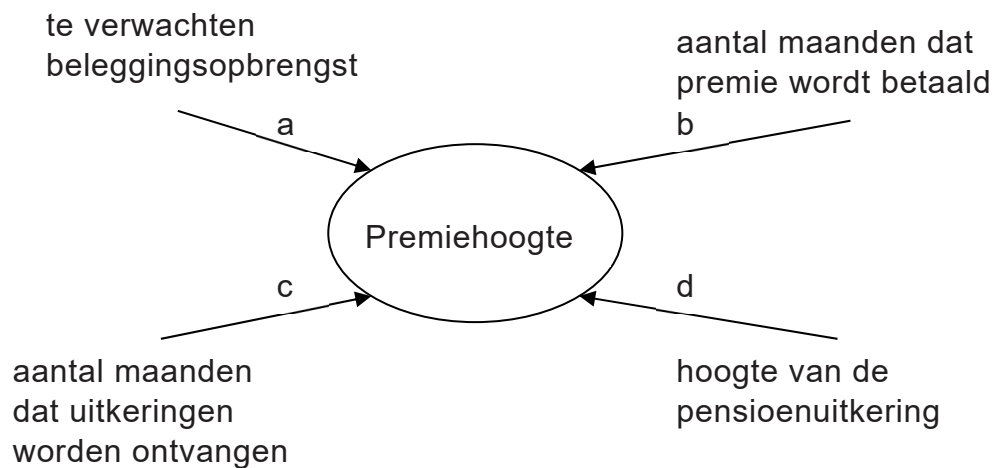
- 2p 6 Leg voor beide ontwikkelingen uit of deze tot financieringsproblemen leiden bij de aanvullende pensioenen.

Om de betaalbaarheid van de AOW te verbeteren is enige tijd geleden de AOW gekoppeld aan de gemiddelde levensverwachting: voor elk jaar dat de gemiddelde levensverwachting stijgt, wordt de AOW-leeftijd met acht maanden verhoogd.

Een politicus wil deze koppeling in 2022 afschaffen en bovendien de pensioenleeftijd verlagen. De econoom verwacht dat het overheidssaldo zal verslechteren door deze maatregel.

- 2p 7 Geef twee oorzaken waarom het verlagen van de pensioenleeftijd kan leiden tot een verslechtering van het overheidssaldo.

Figuur 1 Factoren die de hoogte van de premie van het aanvullend pensioen bepalen

De econoom legt de voordelen van de koppeling uit: “De koppeling van de AOW-leeftijd aan de levensverwachting kan leiden tot een verlaging van de premie voor het aanvullend pensioen.” Op basis van figuur 1 geeft de econoom daarvoor drie verklaringen.

- 2p **8** Geef op basis van figuur 1 de drie verklaringen waarom de premie voor het aanvullend pensioen kan worden verlaagd.

De econoom vreest dat wanneer er geen extra maatregelen worden genomen, de premies voor het aanvullend pensioen en de AOW moeten worden verhoogd om de pensioenen betaalbaar te houden. De export kan hierdoor onder druk komen te staan.

- 2p **9** Leg de vrees van de econoom uit.

De politicus vindt een verhoging van de AOW-leeftijd acceptabel als daar tegenover staat dat de uitkeringen welvaartsvast worden zonder premieverhoging. De politicus beweert: “Als door de verhoging van de AOW-leeftijd de verhouding tussen de AOW-gerechtigden en de werkenden gelijk kan blijven, dan kan de AOW welvaartsvast worden zonder lastenverzwaring voor de werkenden (premieplichtigen).”

$$\text{Premiepercentage AOW} = \frac{\text{Totaal bedrag AOW} - \text{uitkeringen}}{\text{Totaal bruto - inkomen premieplichtigen}} \times 100\%$$

- 2p **10** Leg de bewering uit met behulp van de formule.

Bronvermelding

Een opsomming van de in dit examen gebruikte bronnen, zoals teksten en afbeeldingen, is te vinden in het bij dit examen behorende correctievoorschrift, dat na afloop van het examen wordt gepubliceerd.